Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

# *Joxe Mari Jauregi Amileta*

*Zumarraga, Gipuzkoa (1926)*



Aurkibidea

# Biografia



1926an jaio zen, Zumarragako Aranburusakon auzoko Oraagoikoa baserrian. Aita bertakoa zen, eta ama Leturiondo baserrikoa. Hiru anai-arrebatan gazteena zen. Baserritik bizi izan da beti. Behiak izaten zituzten garai batean (baita grabazioa egin zitzaionean ere) eta esnea kalera saltzen zuten, etxez etxe. Eskolan, zazpi urterekin hasita, mojetan ibili zen lehenbizi eta, ondoren, "hermanoetan". 13 urterako hasi zen artzain, eta Pagotxeta mendiko bordan pasatzen zituen artzaintzako garaiak. Soldadutzan Afrikan egon zen, eta Lazkao Txikirekin bertan pasatakoak kontatzen ditu.

# Zintak

## ZMG-025

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Otegi, Aitziber
- **Data**: 2010-06-23
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k)**: Etxeberria, Eider

# Pasarteak

## 1. Etxearen egoera pixkanaka hobetzen

- **Erref**: ZMG-025/002
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:03:46. **Bukatu**: 00:05:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

**Laburpena**:
Joxe Mariren jaiotetxean, bere aitona-amonak errentero ziren, baina 32.000 pezetaren trukean erosi zuten baserria 1925-26an. Gerora, argia egiteko turbina bat jarri zuten txabolan; eta sei bonbillarentzako adina energia sortzen zuen horrek; 7000 pezeta balio zuen sistema hori jartzeak; eta nola-hala ordaindu zuten.

## 2. Etxeko argindarra, gero eta hobea

- **Erref**: ZMG-025/004
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:07:56. **Bukatu**: 00:08:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

**Laburpena**:
Argindarra sortzeko, txabolan turbina jarri zuten. 1926an jarri zuten turbina hura; eta 1947an, behetik ekarri zuten argindarra.

## 3. Lehengo bideak eta otsoengandik babesteko moduak

- **Erref**: ZMG-025/006
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:11:39. **Bukatu**: 00:13:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

**Laburpena**:
Oragoikoa baserria zen beraiena, eta handik gertu pasatzen zen Azpeitirako bidea. Pertsona bakarra joanez gero bidean, otsoek eraso egiten ziotenez, basoak erre egiten zituzten. Baserri inguruko mendiak eta bideak aipatzen ditu.

**Transkripzioa**
- Gaiñantzen, hemendik, Oratik, mendi-biden, Azkoiti aldea ta toki hoieta're pasua...
- Hemendik Azpeittira, hor kamiñua in baiña lehenago, hemendi Azpeittira, hemendi. Hemendi gora. Hemendi gora.
- Baiña hor goran ze mendi o ze...?
- Pagotxeta.
- Pagotxeta.
- Pagotxeta, handikan. Lehenago, hor kamiñua in baiño lehenago, hamendi. Ta esaten due, ba, lehenago mendik zikinduta, zeak, otsok atakatzen zuela persona bakarra edo, su eman ta erre itten zituela, garbittu itten zuela, su emanda, mendiya. Hala esaten due. Eta hemen hortik bidia. Ta Naparraotik, berriz, hor goiyan, mandabidia. Naparrotik ardua mandotan Azpeittira ta eramaten emen zuen.
- Pagotxeta. Ze mendi gehiyo hemen bueltan?
- Hor Izazpi ta Samiño ta, hori, bi altuen horik.
- Ta hoitatik noa dago pasoa? Bertaiño, ala...?
- Noa bertaiño?
- Ba Pagotxetatitk Azpeitira...
- Azpeittira.
- ... juten zan bezela, Izazpitik eta... Nola?
- Izazpitik ez dao pasadizoik. Bueno, pasadizua, bai, jun ezkeo, baiño. Kamiñoti Azkoittira, Oletati ta Azkoittira ta. Leno hor kamiñuik ez zan garaiyan, hala esaten due, mendiya erre itten emen zuen; bestela, atakau itten emen zuen gauen zeak, pertsona bakarra ta.

## 4. Behien esnea Zumarragara

- **Erref**: ZMG-025/008
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:13:42. **Bukatu**: 00:15:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

**Laburpena**:
Baserrian ganadua zeukaten: 8 esne-behi, idiak, ardiak... Behiek emandako esnea Zumarragako etxeetan saltzen zuten. Gerora, mojen eskolara eramaten zuten esnea.

## 5. Esnea eramateko moduak

- **Erref**: ZMG-025/009
- **Iraupena**: 0:03:16. **Hasi**: 00:15:37. **Bukatu**: 00:18:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Herria, azpiegitura » Garraioak

**Laburpena**:
Esnea nola garraiatzen zuten azaltzen du: asto eta behor gainean, motorrean, autoan... Esnea goizero eramaten zuten. Autoa erostea lortu zutenekoa kontatzen du.

## 6. 'Lazkao Txiki'ren txistea

- **Erref**: ZMG-025/025
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:48:53. **Bukatu**: 00:50:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

**Laburpena**:
Lazkao Txikirekin egon zen soldadutzan. Txiste-kontalari aparta zen hura. Lazkao Txikiren txiste bat kontatzen du.

**Transkripzioa**
- Eta Lazkao Txikin xelebrekerin bat; gogon izango dezu, ba, baten bat? Bi urten hainbeste...
- Bueno... Hainbeste bertso, hainbeste bertso're bai... Ta hainbeste txiste. Txisteik bukau're ez zitzakon iten harei. Ezta bukau're. Hementxe behin, Zumarragan bagare kuadrillia, hura txiste-kontatzen, ta Patxi ezkiotarra tabernariya etorri zan. Gu ikusi gintzanen, ta Lazkao Txiki bere kontuk aitzea. Ta aizkenengua kontau zun, eta jendiai parre eragin. ta hola parrez jendia, ta "e! Hau aittuizue! Hau aittuizue! Hau, hau, hau, aittuizue!" ta parrez jendia. ta esan dio, esan zunen... kaben dios, andria ala gizona're ahaztu zat" eta... Jun da bikariona: "Jun zaiz gure etxea, gure kuarton ez dago lo itteik!". Ez dakit, ba, andria laga, gizona jun zan e, ya ahaztu in zat

ta. "Puzkarka, ai da puzkarka. Ta haren usaiyakin ez dago aguntatzeik. Etorri zaiz! Etorri zaiz!" ba, hala, "Baiño zerta jungo nauk?", "Bai, Jesukristo leheno hola zeon, ta oain hola jarri da!". Ta Patxi ezkiotarrak itten zun "Hik haundigok esanak dittuk!"esan zion e? Ta aizkenengua zan hura e? Kendia nahikua barre inda [...].

## 7. 'Txirrita'ren bertsoa

- **Erref**: ZMG-025/027
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:50:44. **Bukatu**: 00:51:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

**Laburpena**:
Jose Manuel Lujanbio Txirritaren bertso bat abesten du.

## 8. "Gure herriko bikarioak..." bertsoa

- **Erref**: ZMG-025/029
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:52:36. **Bukatu**: 00:53:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

**Laburpena**:
"Gure herriko bikarioak..." bertsoa abesten du. 

**Transkripzioa**
“Gure herriko bikariyu...” Hori `Basarri´k kantautakua o... ya ahaztu...

"Gure herriko bikariyuak
pulpittotikan esan du
ezkondu gabe gelditzen danak
kontzientziya galtzen du.
Nik ez genduan honinbesteko
proportziyorik izandu.
Gazte polit bat hartuko nuke
zuk bilatuko bazendu".

**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
*2026-11-09*

**CC-by-sa** | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com